

Rozkaz Personalny znaleziony w IPN: Biuro "B" nie było jednostką SB

Informujemy, że w Instytucie Pamięci Narodowej odnaleziono istotny dla nas dokument. Jest to Rozkaz Personalny nr 02841 z dnia 31 lipca 1990 roku na podstawie, którego 276 osób zwolnionych zostało ze służby w Policji. Jako podstawę zwolnienia podano w rozkazie art. 41 ust. 2 pkt. 5 i art. 45 ust.1 Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji /Dz.U. Nr 30 poz.179/.

Rozkaz ten podpisał Komendant Główny Policji, płk mgr Leszek Lamparski.

Wymienione w rozkazie osoby to zapewne te, które następnie, na podstawie zbiorczego Rozkazu personalnego nr 027/90 z dnia 16 sierpnia 1990 roku, zostały przyjęte do służby w UOP.

Dla wyjaśnienia:

Art.41 ust. 2 pkt. 5 mówi, że policjanta można zwolnić ze służby w przypadkach:

- gdy wymaga tego ważny interes służby, natomiast
- Art. 45 ust.1 wskazuje, iż zwolnienia ze służby na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 5 dokonuje właściwy komendant wojewódzki Policji.

Rozkaz ten stać się może dokumentem przełomowym w naszej walce o uznanie, iż Biuro "B" MSW nie było jednostką Służby Bezpieczeństwa w rozumieniu art.2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, gdyż

- w dacie 1 sierpnia 1990 roku (dacie zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa) biuro nie wchodziło w skład Służby Bezpieczeństwa, nie zostało więc wraz z nią rozwiązane;

Biuro "B" MSW w 1989 roku zostało wydzielone z dotychczasowych struktur i przeniesione do struktur Milicji Obywatelskiej a jego funkcjonariusze stali się funkcjonariuszami Milicji Obywatelskiej/Policji i nie mogą być uważani za osoby pełniące służbę w organach bezpieczeństwa państwa, do których znajdzie zastosowanie art.15a-15b ustawy emerytalnej.

Powyższe dotyczy zarówno okresu od 1989 roku, gdy służba była pełniona w Milicji Obywatelskiej, jak i całego okresu służby w Biurze "B" MSW, a to ze względu na przyjętą w ustawie definicję Służby Bezpieczeństwa.

Tok rozumowania dla opisanej sytuacji jest następujący: skoro funkcjonariusze Biura "B" przechodzili do innej służby (do UOP) należało ich zwolnić ze służby w której byli i rozkaz nr 02841 o zwolnieniu z Policji dowodzi, że byli w Policji.

Zwracamy się więc do wymienionych w opisywanym rozkazie funkcjonariuszy Biura Obserwacji UOP, którzy obecnie są na etapie postępowania sądowego w I bądź II instancji, aby złożyły stosowne wnioski dowodowe, w których domagać się mogą, aby:

Sąd Okręgowy zwrócił się do Instytutu Pamięci Narodowej o nadesłanie dla potrzeb ich postępowania, rozkazu personalnego Komendanta Głównego Policji , nr 02841 z dnia 31 lipca 1990 roku ,

(Uprzedzając działania Sądu Okręgowego, proponuję wystąpić do IPN aby w trybie art. 36 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 18 grudnia 1998r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U z 2007r. nr 63, poz. 424 z późn. zm) tj. jako wniosek o wyrażenie zgody na udostępnienie i wykorzystanie dokumentów w celu wykonywania zadań ustawowych, przesłała uwierzytelnioną kopię opisanego zbiorczego rozkazu personalnego , którą wnioskodawca złoży do akt swojej , toczącej się przed sądem sprawy).

Sąd Apelacyjny, zgodnie z art. 368 par 1 pkt 4 k.p.c. dotyczącym możliwości powołania, w razie potrzeby, nowych faktów i dowodów oraz wykazania, że ich powołanie w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji nie było możliwe albo że potrzeba powołania się na nie wynika później, przyjął jako dowód w sprawie rozkaz personalny nr 02841/90, sytuujący Biuro "B" MSW w pionie MO/Policji. Podnieść przy tym koniecznie należy, że wcześniej nie mieli możliwości zgłoszenia tego dowodu gdyż IPN dopiero przed kilkoma dniami przyznał, że posiada taki dokument i go udostępnił. Stąd został on okazany po raz pierwszy przed sądem I instancji na rozprawie w dniu 13 maja 2013 r. w sprawie sygn. akt XIII U 10329/10. Dokument ten nie był więc znany stronie w trakcie postępowania przed sądem I instancji i strona dowiedziała się o nim dopiero po wydaniu wyroku.

Powołanie nowych faktów i dowodów należy zgłaszać na etapie pisania apelacji. Jednak gdy nowe fakty, czy konieczność powołania nowych dowodów pojawi się już po sporządzeniu apelacji, należy je zgłaszać w dalszym postępowaniu apelacyjnym.

Jeśli IPN prześle na ręce skarżącego kopię wnioskowanego dokumentu przed terminem rozprawy apelacyjnej , należy do Sądu

Apelacyjnego złożyć uzupełnienie pisma procesowego załączając rozkaz.

Jeśli termin rozprawy wyznaczony zostanie wcześniej należy wnieść o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy, uzasadniając, iż istotny dla sprawy dokument Instytut Pamięci Narodowej ujawnił po raz pierwszy w maju 2013 roku, przesyłając go na ręce powoda, do sprawy o sygn. akt. XIII U 4089/10 i III AUa 1540/12 a także, że po raz pierwszy został on zaprezentowany Sądowi I instancji, również w maju 2013 roku do sprawy sygn. akt. XIII U 10329/10.

Proponujemy aby pozostali funkcjonariusze Biura "B" MSW, tj. osoby, które nie zostały wymienione w rozkazy personalnym nr 02841/90 Komendanta Głównego Policji, w zależności od terminu odejścia ze służby podjęły następujące działania:

1. Funkcjonariusze, którzy nie kontynuowali służby po 31 lipca 1990r. w toczących się jeszcze sprawach podjęli działania identyczne jak opisana powyżej grupa, tj. wyraźnie powoływali się przed Sadem Okręgowym lub Apelacyjnym na opisany rozkaz i dowodzili, że ponieważ jednostki, w której pełnili służbę nie można zaliczyć do jednostek SB, to i okresu ich pracy w niej nie można tak kwalifikować.

2. Osoby, które kontynuowały służbę w Policji powinny dla wyjaśnienia swojej sytuacji prawnej zwrócić się do Archiwum KGP lub do Instytutu Pamięci Narodowej o ujawnienie rozkazów personalnych zwalniających ich ze służby w Komendzie Głównej Policji lub przenoszących na nowe stanowisko służbowe w ramach ówczesnych policyjnych struktur bowiem, jeśli dalszą służbę pełnili w Policji, rozkazy personalne o zwolnieniu były zbędne.

Ponieważ nie wiemy, czy w trakcie ówczesnych działań kadrowych nie popełniono błędów, które mogłyby skutkować wydaniem przez Sądy niekorzystnych wyroków (np. w rozkazy personalnym podano jako powód zwolnienia art. 131 ust.2 ustawy o UOP) – proponujemy podjęcie działań ostrożniejszych, poprzedzonych sprawdzeniem stanu faktycznego.

Art. 131. 1. Z chwilą zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa funkcjonariusze Służby Bezpieczeństwa zostają z mocy prawa zwolnieni ze służby.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, którzy do dnia 31 lipca 1989 r. byli funkcjonariuszami Służby Bezpieczeństwa.

Oczywiście, możliwa jest argumentacja, iż z art. 131 ust. 2 wynika, że na podstawie art. 131 ust. 1 można było zwolnić ze służby także funkcjonariuszy SB którzy po 31 lipca 1989 r. stali się milicjantami. Tymczasem funkcjonariusze Biura "B" zostali zwolnieni ze służby na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 5 ustawy o Policji. Zatem musieli być milicjantami jeszcze przed 31 lipca 1989 r. Potwierdza to treść art. 149 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 1990 r. Nr 30, poz. 179 tekst pierwotny). Z ostrożności proponujemy aby każda osoba z tej grupy, zanim podejmie działania, rozpoznała swoją sytuację prawną, tym bardziej, że nie odnaleziono jeszcze rozkazu organizacyjnego przenoszącego Biuro "B" do struktur MO w związku z czym nie jest znana istotna dla procesu dowodzenia data tego wydarzenia.

Dysponujemy pełnym wykazem osób, które wymienione zostały w RP nr 02841 z dnia 31 lipca 1990 roku. Osoby zainteresowane podjęciem działań prawnych prosimy o kontakt drogą elektroniczną bądź telefonicznie.

Dodatkowo, dla wyjaśnienia informujemy, że tok argumentacji, iż Biura "B" nie można kwalifikować jako jednostki Służby Bezpieczeństwa oparty jest o następującą konstrukcję prawną:

Krąg osób, do których znajdują zastosowanie unormowania zawarte w art. 15b ustawy emerytalnej w związku z art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów oraz o których mowa w art. 131 ustawy z 6 kwietnia 1990 roku o Urzędzie Ochrony Państwa, jako podlegających zwolnieniu z mocy prawa ze służby z chwilą zorganizowania UOP, jest odmienny. Ustawa emerytalna określając krąg osób, których dotyczą zasady ustalania emerytury określone w jej art. 15b wskazała, że chodzi o osoby, który pełnili służbę w organach bezpieczeństwa państwa. Katalog tych organów zawiera art.2 ustawy z 18 października 2006 roku. Zgodnie z ust.1 pkt 5 tego artykułu organami takimi są instytucje centralne Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe im jednostki terenowe w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych. Jednakże równocześnie ustęp 3 tego artykułu zawiera ustawową definicję pojęcia Służby Bezpieczeństwa, przewidując, że jednostkami Służby Bezpieczeństwa, w rozumieniu ustawy, są te jednostki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które z mocy prawa podlegały rozwiązaniu w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa, oraz te jednostki, które były ich poprzedniczkami.

Na gruncie ustawy z 18.10.2006 r., a w konsekwencji na gruncie ustawy emerytalnej, nie jest zatem decydujące to, czy ktoś w okresie przed 1 sierpnia 1990 roku pełnił służbę w jednostce wchodzącej w struktury Służby Bezpieczeństwa, a jedynie to, czy w tej dacie, chwili zorganizowania UOP, jednostka ta wchodziła w skład Służby Bezpieczeństwa i z tym dniem została rozwiązana. Tylko w takiej sytuacji określona jednostka organizacyjna może zostać uznana za organ bezpieczeństwa państwa,

wraz z konsekwencjami z jakimi wiąże się to na gruncie ustawy emerytalnej. Jeśli tak nie było – służba pełniona w tej jednostce, również w okresie gdy mogła ona wchodzić w struktury Służby Bezpieczeństwa, nie stanowi służby w organach bezpieczeństwa państwa i nie może stanowić podstawy do zastosowania wobec takiej osoby zasad obliczania emerytury określonych a art. 15b ustawy.

Konsekwencją powyższego jest, iż krąg osób, co do których znajdują zastosowanie zasady ustalenia emerytury określone w art. 15b jest węższy niż krąg osób, które zostały wskazane w art. 131 ustawy o UOP, jak również mogły podlegać procedurze weryfikacyjnej na podstawie art. 133 ustawy o UOP, skonkretyzowanej w uchwale nr 69 Rady Ministrów z 21 maja 1990 roku.

Artykuł 131 ustawy o UOP przewidywał, że z chwilą zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa funkcjonariusze Służby Bezpieczeństwa zostają z mocy prawa zwolnieni ze służby. Równocześnie ustęp 2 tego artykułu określał, że przepis ust. 1 stosuje się również do funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, którzy do dnia 31 lipca 1989 r. byli funkcjonariuszami Służby Bezpieczeństwa. Wyraźnie widać więc, że już twórcy ustawy o UOP mieli świadomość, że istnieje grono osób, które mogły być w przeszłości funkcjonariuszami Służby Bezpieczeństwa, jednak w chwili jej rozwiązania nie służyli już w jednostkach organizacyjnych Służby Bezpieczeństwa, gdyż ich jednostka znajdowała się w innych strukturach. Co więcej jednostki takie nie podlegały rozwiązaniu z chwilą utworzenia Urzędu Ochrony Państwa na mocy art. 129 ust.1 ustawy o UOP, gdyż nie stanowiły w odpowiedniej dacie części Służby Bezpieczeństwa.

Funkcjonariusze pełniący służbę w takich jednostkach nie są, zgodnie z definicją zawartą w art. 2, ust. 3 ustawy z 18.20.2006 r. osobami pełniącymi służbę w organach bezpieczeństwa państwa. Na konieczność stosowania tej właśnie definicji, bez względu na jej ocenę, zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z 9 grudnia 2011 roku, stwierdzając, że "Nie można jednak nie brać pod uwagę niefortunnej konstrukcji art. 15b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, który jednoznacznie odsyła do art. 2 ustawy lustracyjnej." Rozwijając powyższą myśl, oczywiste jest, że przy orzekaniu o prawach byłego funkcjonariusza niedopuszczalne jest stosowanie wykładni rozszerzającej treść przepisów stanowiących regulację wyjątku od ogólnych zasad przyznawania świadczeń emerytalnych. Nie można zatem rozszerzać jednoznacznej definicji ustawowej, nawet jeśli kierowałyby tym względy motywowane – bez względu na prawidłowość takiej motywacji – aksjologicznie.

Opisana konstrukcja nie zmienia zasad dowodzenia, związanych z art. 2 ust. 3 ustawy z 18 października 2006 r. (lustracyjnej), dot. przekształcenia biura w dwie jednostki organizacyjne: Biuro Techniki Operacyjnej KGP i Biuro Obserwacji UOP.

Redakcja <http://www.zbfsop.pl/>

25 maja 2013 r.